

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Київ, 20 лютого 2024 р.)

За загальною редакцією
Л. Г. Комахи, Н. М. Корчак, Л. В. Гонюкової

КИЇВ
2024

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 10 від 6 березня 2024 р.)

Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20 лют. 2024 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, Н. М. Корчак, Л. В. Гонюкової. Київ: Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2024. 294 с.

У виданні розміщено тези учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку», яку було проведено в рамках Зимової наукової школи в м. Києві 20 лютого 2024 р. Навчально-науковим інститутом публічного управління та державної служби разом із співorganizаторами – історичним факультетом і Навчально-науковим інститутом права Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Українським інститутом національної пам'яті.

У тезах висвітлено питання публічного управління, політики національної пам'яті та розвиток громадянського суспільства в Україні, а також окреслено актуальні аспекти історичного досвіду українського державотворення і публічного управління.

Для широкого кола науковців, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, аспірантів, студентів та інших заінтересованих осіб.

УДК 35:32](477)(091)(06)

Тексти публікуються в авторській редакції.

За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори, а також (для студентів і аспірантів) наукові керівники.

ЛАРИСА МАТВЄЄВА. ПАСИОНАРНІСТЬ УКРАЇНЦІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕКОНСОЛІДАЦІЇ ГРОМАД	161
ВОЛОДИМИР МЕЛЬНИК. ДИНАМІКА ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	163
ОЛЬГА МИРНА, АННА ДАХНО. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ЗМІН ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	165
ОКСАНА МИРОНЕЦЬ. ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУЧАСНІЙ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ	168
ТЕТЯНА МИХАЙЛОВА. ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД НЕЗАЛЕЖНОСТІ	170
АРТЕМ МИХАЙЛЮК. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ОСНОВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	173
ВАДИМ МИХАЙЛЮТА. РОЗВИТОК МЕДИЧНИХ УСТАНОВ НА ЗАСАДАХ ПРОЄКТНОГО ПІДХОДУ: СПІВПРАЦЯ З КРАЇНАМИ ЄС	175
ТАРАС МІК. ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ	177
ЄГОР МІНЕНКО, ВАСИЛЬ ОРИЩУК. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕРЖАВНА СЛУЖБА: МОЛОДІЖНИЙ АСПЕКТ	179
СВІТЛАНА МОСКАЛЕНКО. АКТУАЛЬНІСТЬ ПОШИРЕННЯ ЗНАТЬ ПРО РОЛЬ ВИДАТНИХ ОСОБИСТОСТЕЙ УКРАЇНИ В ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСАХ	181
ОЛЬГА МОСЬОНДЗ. ПОЛІТИКА НАТО ЩОДО УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	183
СВІТЛАНА МОТРИЙ. РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА НА ОСНОВІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	185
ВЯЧЕСЛАВ НАГОРНИЙ. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ВИКОНАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ОРГАНАМИ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ У ВЗАЄМОДІЇ З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ	187
ІГОР НАЗАРЕНКО. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНІ ТРЕНДИ	190
ОЛЬГА НАУМЕНКО. РОЛЬ ПОЛІТИКО-УПРАВЛІНСЬКОЇ ЕЛІТИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ УКРАЇНИ	192
НІКІТА НАЧАРЯК. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ ОНКОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ..	194
СУСАННА НАЧАРЯН. ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	196
АЛЬОНА НЕСТЕРЕНКО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	199
ІННА НІНЮК. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПРОБЛЕМИ	200
МАРІЯ НІНЮК. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ	202
ВАСИЛЬ НОСОК. НАПРЯМИ І МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ	204
ПАВЛО ОГРЕБЧУК. ВПЛИВ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	206
ВАСИЛЬ ОРИЩУК, НАТАЛІЯ ЛАРИНА. ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ	208
ВІКТОРІЯ ПАНАСЮК. МІСЦЕ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ	211
ОКСАНА ПАРХОМЕНКО-КУЦЕВІЛ. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	213
ВАСИЛЬ ПАХОЛОК. ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА У СИСТЕМІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ	215
РАЇСА ПЕРЕЛИГІНА. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	217
ОЛЕНА ПЕТАСЮК. УКРАЇНА-НАТО: СТРАТЕГІЯ ЗАХИСТУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ	219
НІНА ПЕТРАШКО. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ	221
ДМИТРО ПИЗЮК. ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: НОВІ ГОРИЗОНТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	223
ОЛЕКСІЙ ПОЛІЩУК. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ	225
СВІТЛАНА ПОЛІЩУК, ТЕТЯНА АРБУЗОВА. АКТУАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	227
OLHA PREDCHUK. DEVELOPMENT OF OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION	230

Світлана Поліщук,

кандидат економічних наук, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки Білоцерківського національного аграрного університету

Тетяна Арбузова,

кандидат економічних наук, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки Білоцерківського національного аграрного університету

Svitlana Polishchuk,

PhD in Economics, Associate Professor of Department of Public Management, Administration and International Economics in Bila Tserkva National Agrarian University

<https://orcid.org/0000-0003-2893-617X>

Tetyana Arbuzova,

PhD in economics, Associate Professor of Department of Public Management, Administration and International Economics in Bila Tserkva National Agrarian University

<https://orcid.org/0000-0001-7806-8249>

АКТУАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

CURRENT TOOLS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE STATE ENVIRONMENTAL POLICY OF THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION: EXPERIENCE FOR UKRAINE

The evolution of the formation of the environmental policy of the European Union was considered, and the general tools for the implementation of the environmental policy of the participating countries were studied. The main directions and features of the European green course were studied, the main results of the implementation of the green course were analyzed. The possibilities of carrying out further reforms in the field of environmental protection in Ukraine in the context of strengthening integration processes are characterized. The main institutions and bodies of the European Union, which are responsible for the management of environmental policy, are considered.

Keywords: *environmental policy, European Union, implementation tools.*

Першочерговою функцією будь-якої держави є забезпечення її національної безпеки, що особливо актуалізується у світлі останніх подій в Україні, а екологічна безпека має розглядатися як її пріоритетна складова. Виникає потреба зосередження спільних зусиль і реалізації єдиної екологічної політики іноземних держав, пріоритетами розвитку яких є забезпечення належних умов життєдіяльності людини, збереження природних екосистем та забезпечення екологічної безпеки.

Важливим аспектом постає питання дослідження становлення сучасної екологічної політики країн Європейського Союзу та налагодження співпраці у рамках загальноєвропейських пріоритетів суспільного розвитку.

Період становлення екологічної політики Європейського Союзу (ЄС) можна досліджувати з часу, коли країни-члени почали співпрацювати в сфері збереження навколишнього середовища та формування європейського екологічного права. Однак особливий початок активних дій в екологічній сфері можна віднести до 1970-х років, коли Європейська Спільнота тільки починала формуватися, питання забруднення довкілля стали важливою темою обговорень. Відомий як «екологічний бум», цей період спостерігався в багатьох індустріалізованих країнах світу, коли громадськість стала усвідомлювати серйозні наслідки забруднення навколишнього середовища.

Згодом, в 1972 році, відбулася Конференція Організації Об'єднаних Націй з питань людини та довкілля в Стокгольмі, на якій були затверджені ключові принципи охорони навколишнього середовища. Це стало важливим кроком у формуванні міжнародного екологічного руху. В 1970-1980-х роках в Європейській Спільноті були прийняті перші законодавчі акти, спрямовані на захист довкілля. Наприклад, були створені Директива про оцінку впливу на довкілля та Директива щодо забруднення повітря від промислових джерел.

Протягом 1990-х років були прийняті значні кроки у напрямку зміцнення екологічної політики ЄС. Було створено Рамкову Директиву про стратегічну оцінку впливу на довкілля, що встановлювала

обов'язкові вимоги для оцінки впливу проектів на довкілля. Також були прийняті законодавчі акти щодо управління відходами та охорони природи. Пріоритетність екологічної політики закріплена в Амстердамському договорі, що був затверджений у 1997 р., а з 1998 р. питання охорони навколишнього середовища включені в усі напрями Спільних політик ЄС [1].

У 2000-х роках ЄС продовжував зміцнювати свою екологічну політику, впроваджуючи нові ініціативи та програми, такі як Стратегія сталого розвитку та програма «Європейський зелений курс».

EUROPEAN GREEN DEAL (ЄЗК) являє собою план перетворення Європи на перший у світі кліматично нейтральний континент. Ця стратегія, представлена в 2019 році, виступає дорожньою картою заходів, спрямованих на досягнення Європою кліматичної нейтральності до 2050 року, зменшення забруднення повітря та води, розвиток відновлюваної енергетики та створення зелених робочих місць.

Для просування Зеленого Курсу на міжнародній арені Єврокомісія зобов'язалась розгорнути масштабну дипломатичну кампанію, використовуючи також інструменти торгової політики, підтримки задля розвитку та зовнішньої політики ЄС. Україна розпочала активну підготовку своєї позиції щодо ЄЗК восени 2019 року. Вже в січні 2020 року Міністерством енергетики та захисту довкілля було презентовано проект концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року [2].

За оцінками міністерства, концепція має реалістичні заходи з трансформації енергетики, які є прийнятними для економіки та суспільства. 24 січня 2020 року за ініціативи Міністерства закордонних справ України було створено спеціальну Міжвідомчу робочу групу з питань координації протидії наслідкам зміни клімату у рамках ЄЗК. Завдання групи включали, серед іншого, посилення інституціональної взаємодії між Україною та Європейською Комісією з метою впровадження Зеленого курсу [3].

Європейський зелений курс у перспективі матиме надзвичайно великий вплив на економічне і соціальне життя в Україні. Україні варто вивчити цей план та використовувати його як модель для розробки власних стратегій та законодавства. Попри те, що російська агресія проти України продовжується, наша держава не відмовилася від роботи над впровадженням принципів ЄЗК у державній політиці, про що і свідчить річний звіт за 2023 р. [4].

Основним аспектом успішної реалізації екологічної політики є законодавче підґрунтя та інструменти фінансування. Для регулювання екологічних питань ЄС використовує широкий спектр законодавчих інструментів, таких як директиви, регламенти, рішення та рекомендації. Директиви зазвичай вимагають транспонування в національне законодавство країн-членів, тоді як регламенти є обов'язковими для всіх країн-членів. ЄС надає фінансову підтримку для реалізації екологічних проектів та ініціатив через різні програми та фонди. Наприклад, програма LIFE є однією з найбільших програм фінансування проектів з охорони довкілля у світі.

Управління екологічною політикою ЄС відбувається через різні інституції та органи. Однією з ключових інституцій є Європейська Комісія, яка має право на ініціативу та виконання законодавства ЄС. Крім того, Європейський Парламент відіграє важливу роль у прийнятті законодавства та контролі за діяльністю Комісії. Європейський Суд відповідає за роз'яснення та захист законодавства ЄС. Не менш важливим інструментом є моніторинг виконання екологічних стандартів та політики в країнах-членах. Це може включати проведення аудитів, звітність та інші заходи, спрямовані на забезпечення дотримання стандартів.

Дані інструменти реалізації державної екологічної політики ЄС є лише частиною комплексу заходів, спрямованих на збереження навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку. Цей досвід може бути корисним для інших країн, у тому числі для України, у вдосконаленні їх власної екологічної політики.

Одними з найбільш успішних прикладів реалізації екологічної політики у деяких країнах ЄС можна вважати наступні:

1. Данія є беззаперечним лідером у вітроенергетиці. Жодна країна, на сьогоднішній день, не може перевершити цю скандинавську державу за кількістю зареєстрованих вітроенергетичних компаній. Ще в 2015 році вітроенергетика Данії змогла виробити 42% від усієї спожитої в країні електроенергії, а в планах до 2028 року виробляти 100% енергії, що має нульовий вуглецевий слід.

2. Швеція має найменший у світі обсяг сміття на звалищах – лише 0,7%. Це відбувається тому, що 99% побутових відходів у Швеції відсортовуються, зокрема: 50% – для генерації енергії; 35% – для переробки і ще 15% – для виробництва біопалива і добрив.

3. Естонія вважається однією із найчистіших країн Європи, цьому сприяли соціально-економічні програми збору та переробки сміття. В країні працює 5 великих сміттєвих полігонів і кілька сміттєпереробних заводів, один з яких може спалювати до 200 тис.тонн сміття на рік [4].

Країнами Європейського Союзу накопичено значний досвід екологічного управління, який дуже важливий для України, при цьому слід імплементувати європейські правові норми у національне екологічне законодавство, аналізуючи практичний досвід їх застосування у країн-сусідів та можливості, враховуючи наші реалії. Це дозволить забезпечити ефективну охорону довкілля та створити сталий розвиток.

Список використаних джерел

1. Pietras M. Bezpieczenstwo ecologiczne w Europie / M. Pietras. Lublin, 2000. 387 p.
2. Презентовано проект Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року. URL: <http://surl.li/qqjtq>
3. Європейський зелений курс та потенційні наслідки його впровадження сусідніми державами для України. URL: <https://prismua.org/wp-content/uploads/2022/01/Green-Deal.pdf>
4. Європейський зелений курс в Україні: досягнення та виклики. URL: <https://vidnova.info/uevrolejskuj-zelenyj-kurs-v-ukrayini-dosyagnennya-ta-vyklyky-2023.html>
5. Екологічна політика країн Євросоюзу: становлення та досягнення. URL: <http://surl.li/qqjti>